

Ungeindsatsen får de ledige hurtigere tilbage i arbejde eller i gang med en uddannelse

Jonas Zielke Schaarup, Kraka

- Denne analyse viser, at den særlige indsats for kontanthjælpsmodtagere under 25 år får dem væsentligt hurtigere ud i et job eller i gang med en uddannelse. Beregningerne peger på, at det navnlig er de lavere satser, som forkorter ledigheden for de unge. I perioden 2008-2011 brugte 25-29-årige omkring 5 uger mere (svarende til knap 25 pct.) på at komme ud af ledighed end de 20-24-årige.
- Resultatet er bl.a. kontrolleret ved at sammenligne med kontanthjælpsmodtagere, der er forsørgere og dermed får samme sats uanset alder. Blandt forsørgerne sker der ikke en forøgelse af den gennemsnitlige tid på kontanthjælp ved 25-årsalderen.
- Den højere kontanthjælp for ikke-forsørgere betyder blandt andet, at der er en økonomisk fordel ved at forlade studiet og komme på kontanthjælp i stedet for. De højere ydelser kan derfor have en selvstændig betydning for frafaldet på ungdomsuddannelserne.
- En udvidelse af ungeindsatsen for kontanthjælpsmodtagere til også at gælde 25-29-årige vil dermed med stor sikkerhed reducere ungdomsledigheden. Et forsigtigt skøn for potentialet er, at det vil reducere ledigheden for ikke-forsørgerne med omkring 1.600 personer, svarende til et fald i ledigheden for målgruppen på ca. 15 pct. Disse personer ville i stedet få/færdiggøre uddannelse eller finde et arbejde.
- En udvidelse af indsatsen ville dermed kunne forbedre de offentlige finanser med ca. 1/2 mia. kr. på lidt længere sigt. Tilskyndelsen til at melde sig i en a-kasse vil samtidig blive forøget.
- Disse fordele skal imidlertid ses i sammenhæng med at de unge (ikke-forsørgere) mellem 25 og 29 år, som alligevel får kontanthjælp, vil få en indkomst, som er en hel del mindre end i dag, og samtidig vil indkomstnedgangen ved overgang til kontanthjælp i gennemsnit blive større end for de yngre og ældre aldersgrupper. Det skal bl.a. ses i sammenhæng med, at lønnen er voksende med alderen. Ydelsen vil dog fortsat være noget større end SU'en (men uden samme adgang til lån).
- Der er samlet set en lang række gode argumenter for, at de særlige regler for unge under 25 år udvides til også at omfatte ikke-forsørgere mellem 25 og 29 år. Det vil indebære, at 25-29-årige uden uddannelse også skal mødes med et krav om at tage én, men det indebærer også en reduktion af satserne. En sænkelse til niveauet for ungesatsen, vil isoleret set mindske forsørgelsesgrundlaget for gruppen med 35 pct. Med henblik på at sikre, at 25-29-årige, der kommer på kontanthjælp, ikke skal opleve en markant større nedgang i forsørgelsesgrundlaget end yngre og ældre aldersgrupper, der kommer på kontanthjælp, kan det overvejes, at satsen kun reduceres med fx 20 pct. Det svarer til en kontanthjælp (før skat) på 8.268 kr. pr. måned mod 10.335 kr. pr. måned med gældende regler. Alternativt kan det overvejes, at ungesatsen skal gælde for fx 25-26 årige, hvorefter satsen øges trinvist, så unge mennesker sidst i 20'erne ikke oplever en større indkomstnedgang end andre grupper. Det bør i givet fald suppleres med et optjeningskrav, som tilskynder til at tage uddannelse. Psykisk syge og kontanthjælpsmodtagere med børn vil stadig kunne få kontanthjælp til den høje sats. For forsørgere bør det overvejes, at indføre uddannelsespålæg også for de 25-29-årige. Både Velfærdscommissionen og Arbejdsmarkedskommissionen har tidligere foreslået, at den særlige indsats for unge ledige blev udvidet.

Baggrund

Et centralt element i indsatsen for unge på kontanthjælp er de særlige ungeregler for personer under 30 år. Udover en intensiveret aktiveringsindsats og uddannelsespligt for de under 25-årige betyder reglerne, at kontanthjælpssatsen til unge under 25 år er lavere end for andre kontanthjælpsmodtagere. Dagpengemodtagere er også omfattet af særlige ungeregler med bl.a. lavere satser til unge under 25 år uden en uddannelse.

De lavere satser for unge har i mange år været en del af kontanthjælpssystemet. Satserne og ikke mindst aldersgrænserne er dog blevet justeret ad flere omgange, og senest i 1994 blev aldersgrænsen for ungesatserne hævet fra 23 til 25 år.

Sideløbende er den aktive indsats med bl.a. uddannelsespålæg og tidligere aktivering blevet udvidet. I fx 1996 og 1998 blev ungeindsatsen udvidet, og bl.a. de lavere ungesatser indførtes i dagpengesystemet. Arbejdsmarkedskommissionen vurderede, at den udvidede ungeindsats var en af årsagerne til faldet i ungdomsledigheden i midten af 90'erne.

Kort om de særlige regler for unge på kontanthjælp

De lavere ungesatser indebærer, at kontanthjælpen til unge under 25 år uden børn udgør 5.660 kr. (før skat) om måneden, mens den for dem over 25 år er 10.335 kr. (før skat), se tabel 1. Forsørgere er ikke omfattet af ungesatserne og får 13.732 kr. (før skat) om måneden uanset, om de er over eller under 25 år.¹ Det fremgår af tabel 1, at kontanthjælpen som udgangspunkt er højere end SU'en uanset, om man er omfattet af ungesatserne eller ej (men uden samme adgang til statsgaranterede lån). Unge under 25 år, der har været ledige i mere end 9 måneder, får dog kontanthjælpen nedsat til SU-niveauet.

Den politiske aftale i 2008 om at forenkle ungereglerne førte til en harmonisering af den aktive indsats for de unge ledige. Alle unge under 30 år har således ret og pligt til at tage i mod tilbud om aktivering senest efter 13 uger, mens det først sker efter 9 måneder for ledige over 30 år. Unge under 25 år, der søger om kontanthjælp, bliver endvidere pålagt at tage en uddannelse, hvis han eller hun ikke i forvejen har en erhvervskompetencegivende uddannelse, ikke er forsørger og i øvrigt er i stand til at gennemføre en uddannelse på almindelige vilkår.

¹ Visse andre personer, herunder psykisk syge, er også undtaget for reglerne.

Tabel 1

Kontanthjælp og SU, pr. måned, 2012

	Ikke-forsørgere		Forsørgere	
	Under 25 år	25-29 år	Under 25 år	25-29 år
Kontanthjælp	6.660	10.335	13.732	13.732
- nedsat hjælp*	5.662	-	-	-
SU	5.662	5.662	11.324	11.324

Anm.: *) Kontanthjælpen nedsættes efter 6 måneders aktiveringsforløb. Da aktivering senest skal ske efter 3 måneder, nedsættes kontanthjælpen senest efter 9 måneders ledighed. Det er alene ydelserne for udeboende, der er medtaget i tabellen.

Kilde: Sociale Ydelser (2012).

Hvordan påvirker ungeindsatsen længden af de unges ledighed?

Både Arbejdsmarkeds- og Velfærdskommissionen pegede på de lavere ungesatser som en af årsagerne til den lavere ledighed for unge under 25 år, og hæftede sig ved at reglerne gav de unge en væsentlig tilskyndelse til at være i beskæftigelse eller i uddannelse.

De unge under 30 år, som kom på kontanthjælp i årene 2008-2011, var i gennemsnit 22,4 uger om at komme tilbage i arbejde eller i gang med en uddannelse. Der er imidlertid stor forskel mellem unge under og over 25 år. Mens unge under 25 år skulle bruge 21 uger, tog det i gennemsnit 26 uger for de 25-29-årige at komme ud af kontanthjælpen, se figur 1. Der er altså et betydeligt niveauskifte netop ved 25-årsalderen, som er sammenfaldende med, at kontanthjælpen vokser markant, og at der ikke længere er et uddannelseskraav.²

Udsigten til en stigning i kontanthjælpsudbetalingen ved 25-årsalderen kan trække i retning af, at ledige tæt på denne alder bliver "hængende" i systemet. Figur 1 viser, at personer, der var mindre end 2 måneder fra at fylde 25 år, da de blev ledige, brugte 5 uger ekstra i kontanthjælpssystemet, end de 24-årige, som var længere fra at fylde 25 år.

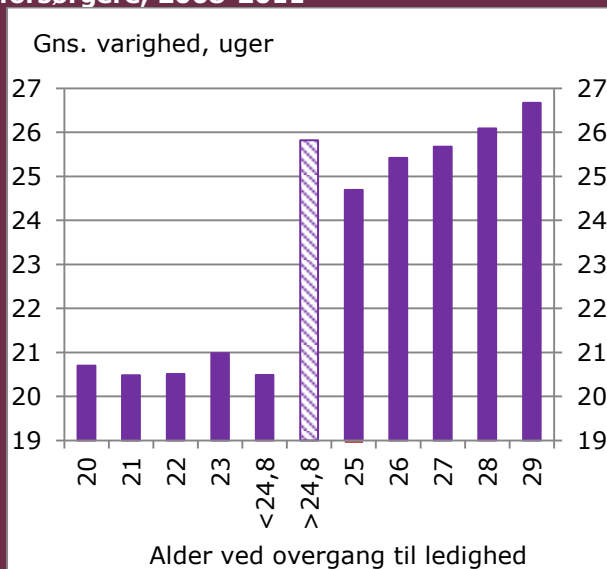
Samlet set peger beregningerne derfor på, at ungesatserne får de under 25 årige til at søge mere intensivt efter arbejde eller uddannelse.³ Stigningen i satserne ved 25-årsalderen kan også betyde, at unge i højere grad falder fra uddannelserne ved denne alder. For disse personer ser ledighedsperi-

² Niveauskiftet forekommer også, når median-varigheden sammenlignes på tværs af aldersgrupperne.

³ Aktiveringsindsatsen for kontanthjælpsmodtagere under 30 år er stort set den samme uanset alder. Dog med undtagelse af uddannelsespålægget for unge under 25 år uden en uddannelse.

uden også ud til at være længere end for de fleste andre ledige mellem 25 og 30 år.

Figur 1
Længden af kontanthjælpsforløb, ikke-forsørgere, 2008-2011

Anm.: Se boks. ">24,8" angiver 24-årige, der er mindre end 2 måneder fra at fylde 25, mens "<24,8" angiver yngre 24-årige.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og Arbejdsmarkedsstyrelsens DREAM-register.

Den lavere sats kan også have en "afskrækkende" effekt, der kan afholde unge under 25 år fra overhovedet at søge om kontanthjælp, idet den lave sats kombineret med rådighedsforpligtelser og uddannelsespålæg gør kontanthjælpen mindre attraktiv. Hvis denne afskrækkende effekt er betydelig, vil beregningerne isoleret set trække i retning af at undervurdere effekten af ungeindsatsen. Dette skyldes, at beregningerne i denne analyse kun ser på de personer, som rent faktisk er overgået til kontanthjælp.

Analysen ser desuden alene på kontanthjælpsforløb, som afsluttes med enten selvforsørgelse eller uddannelse. Dermed er det kun kontanthjælpsmodtagere som er kommet ud af kontanthjælpsystemet, som indgår i beregningen. I denne gruppe er der omkring $\frac{3}{4}$, som er vurderet som jobklare (match 1) af jobcentrene, mens den resterende fjerdedel stort set alle er indsatsklare (match 2), dvs. i stand til at deltage i et beskæftigelsesrettet indsats. For begge grupper vokser varigheden af kontanthjælpsforløbene markant ved 25-årsalderen.

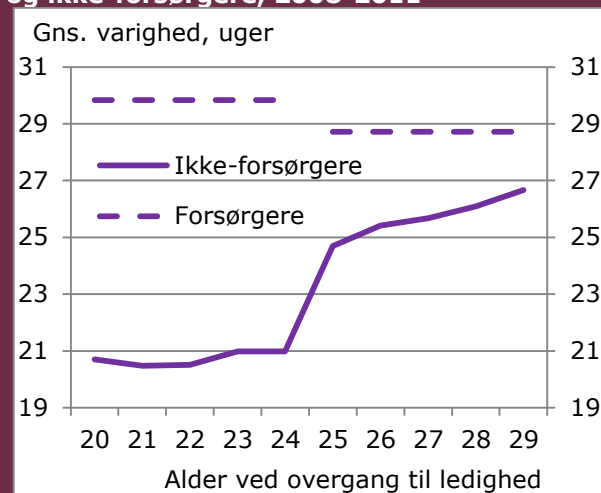
Kan andre forhold forklare stigningen i ledigheden?

Som udgangspunkt kan man ikke udelukke, at stigningen i længden af kontanthjælpsforløbene ved 25-årsalderen kan dække over en mere gene-

rel tendens til, at ledigheden er højere for dem over 25 år, og at de længere ledighedsperioder således ikke nødvendigvis skyldes, at de særlige ungeregler ophører.

For at undersøge dette er ledighedens længde sammenlignet med længden af ledigheden blandt kontanthjælpsmodtagere med børn. De får nemlig samme kontanthjælpsats uanset alder og er heller ikke omfattet af reglerne om uddannelsespålæg. Det fremgår af figur 2, at varigheden af forløbene ikke vokser ved 25-årsalderen, når man ser på forsørgerne. Tværtimod er der en tendens til, at den gennemsnitlige længde af kontanthjælpsforløbene falder en smule.

Figur 2
Længden af kontanthjælpsforløb, forsørgere og ikke-forsørgere, 2008-2011

Anm.: Se boks. For forsørgere viser figuren gennemsnittet for hele aldersgruppen af henholdsvis 20-24-årige og 25-29-årige.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og Arbejdsmarkedsstyrelsens DREAM-register.

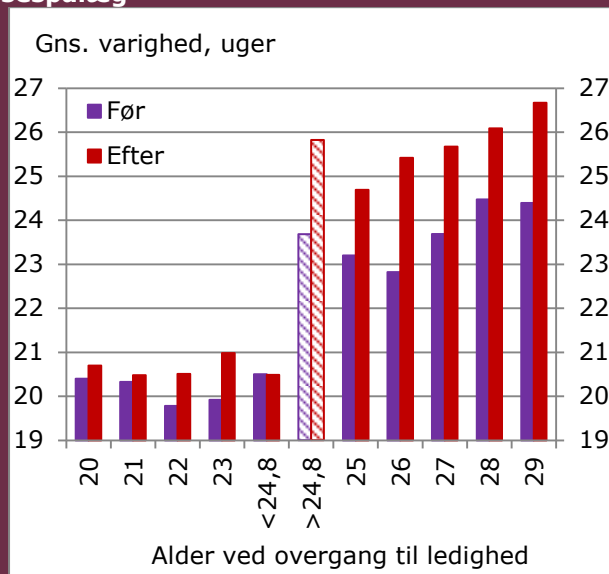
Hvad er betydningen af uddannelsespålægget?

Med en aftale fra 2005 blev det bl.a. besluttet, at unge under 25 år uden en uddannelse bliver pålagt at tage en uddannelse, hvis de søger om kontanthjælp. Dette påvirker givetvis ledigheden for dem under 25 år på to måder. Uddannelsespålægget kan betyde, at nogen unge helt dropper at søge om kontanthjælp og i stedet finder et arbejde eller en uddannelse på egen hånd. Men uddannelseskravet vil også forkorte selve ledighedsforløbene for dem, som alligevel kommer på kontanthjælp. Den præcise frist for at påbegynde en uddannelse aftales med jobcentret. Fristen vil derfor afhænge af, hvornår en evt. uddannelse kan påbegyndes, og ikke mindst den pågældende kommunes praksis.

Hvis man ser på ledighedsforløb, der er afsluttet før indførslen af reglerne om uddannelseskravet,

kan man se, at længden af ledigheden ligeledes vokser ved 25-årsalderen, se figur 3. Forskellen i den gennemsnitlige ledighed mellem 20-24-årige og 25-29-årige udgør 3½ uger før indførelsen mod knap 5 uger efter. Dermed har uddannelsespålægget formentlig betydning for ledighedens længde, men den primære årsag til, at ledighedsforløbene bliver længere er forskellen i satserne. Uddannelsespålægget kan således siges, at have forstærket virkningen af de lavere satser.⁴

Figur 3
Længden af kontanthjælpsforløb, ikke-forsørgere, før og efter indførel af uddannelsespålæg

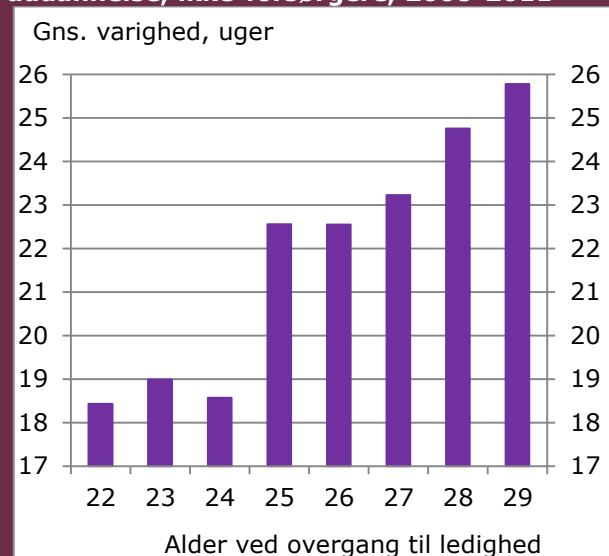
Anm.: Se boks. "Efter" er forløb i perioden 2008-2011, mens "Før" er forløb i perioden 1998-2001. Reglen om ret og pligt tilbud efter 13 uger til alle under 30 år var gældende fra og med 1998. Endvidere var der samme krav til længden af aktiveringsforløb i perioden 1998-2001 for dem over og under 25 år.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og Arbejdsmarkedsstyrelsens DREAM-register.

For at undersøge satsernes selvstændige betydning for ledighedsmønstret i dag viser figur 4 desuden varigheden for ledige, som har en erhvervs-kompetencegivende uddannelse. Disse ledige er nemlig undtaget fra uddannelseskravet. Figur 4 viser, at der også blandt unge med en uddannelse er en stor stigning i varigheden ved 25-årsalderen på over 20 pct. I gennemsnit er dem over 25 år knap 5 uger længere ledige end dem under 25 år. For gruppen af unge med en uddannelse, er det

således tilsyneladende stigningen i satserne, som øger længden af deres ledighed.

Figur 4
Længden af kontanthjælpsforløb, unge med uddannelse, ikke-forsørgere, 2008-2011

Anm.: Se boks. Da der er under 500 unge på 20 og 21 år med en erhvervs-kompetencegivende uddannelse med påbegyndte kontanthjælpsforløb, er den gennemsnitlige varighed ikke vist for disse aldersstrin.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og Arbejdsmarkedsstyrelsens DREAM-register.

Blandt de 24-årige afsluttes omkring 20 pct. af kontanthjælpsforløbene med SU, mens det er ca. 17 pct. hos de 25-årige. Dette afspejler, at der er færre uddannelsessøgende i de ældre aldersgrupper, men også at uddannelseskravet fører flere over i uddannelsessystemet blandt dem under 25 år. Både for dem, der kommer på SU, og dem, der bliver selvforsørgende, vokser længden af ledighedsforløbene markant ved 25-årsalderen. Uddannelsespålægget påvirker også tilskyndelsen til at finde beskæftigelse. Den primære effekt af pålægget må dog være, at det afkorter ledighedsforløb ved, at den ledige går fra kontanthjælp til SU.

Er kompensationsgraden overhovedet højere for dem over 25 år?

For dem mellem 25 og 29 år, der overgik til kontanthjælp i 2010, var nedgangen i indkomsten (før skat) generelt mindre end for dem under 25 år, se figur 5. Figuren viser forholdet mellem den indkomst, en person vil få, hvis personen får kontanthjælp hele året, og den indkomst personen rent faktisk havde året før.

I modsætning til de 24-årige, som overgik til kontanthjælp, oplever de 25-årige stort set ingen nedgang i indkomstniveauet ved at komme på kontanthjælp (hele året). Figur 5 viser således, at de 25-årige har en bruttokompensationsgrad, som er næsten 20 pct. større end for de 24-årige.

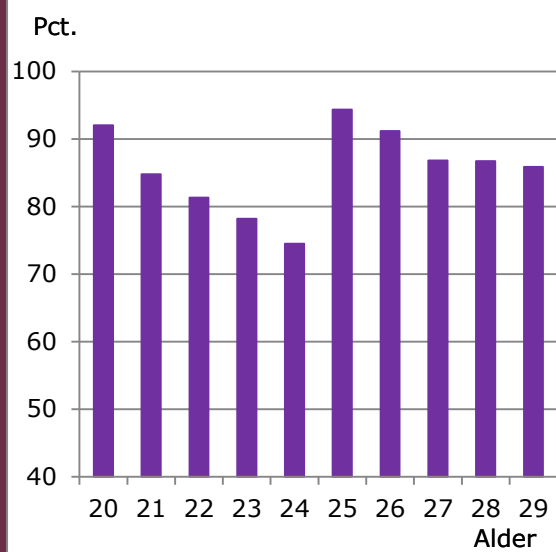
⁴ De to perioder før og efter uddannelsespålægget er dog ikke fuldt ud sammenlignelige på grund af bl.a. konjunkturerne og ikke mindst forskelle i den aktive indsats. Perioden 1998-2001 er imidlertid kendetegnet ved, at der ikke er forskel i den aktive indsats for dem under og over 25 år.

Den store stigning i kompensationsgraden skal ses i sammenhæng med, at kontanthjælpen for de, der er over 25 år, stort set kommer op på det dobbelte af SU'en, se tabel 1. For de lidt ældre falder kompensationsgraden tilbage igen, idet den gennemsnitlige indkomst stiger med alderen.

De 25-29-årige har således i gennemsnit en højere kompensationsgrad end både de yngre og ældre aldersgrupper, se figur 5. Det skal ses i lyset af den forøgede kontanthjælp ved 25-årsalderen, men også at erhvervsindkomster mv. (dvs. den alternative indkomst uden for kontanthjælpssystemet) typisk er stigende med alderen.

Den opgjorte kompensationsgrad tager ikke hensyn til beskatning og modregning i visse ydelser. Det betyder, at den kan overvurdere nedgangen i den disponible indkomst ved overgang til kontanthjælp. Desuden er de fleste på kontanthjælp i mindre tid end et helt år. Det reelle (gennemsnitlige) indkomsttab for de, der overgår til kontanthjælp, er derfor typisk mindre, end figuren viser.

Figur 5
Kontanthjælp i forhold til indkomsten året før, 20-29-årige ikke-forsørgere, "nye" kontanthjælpsmodtagere i 2010

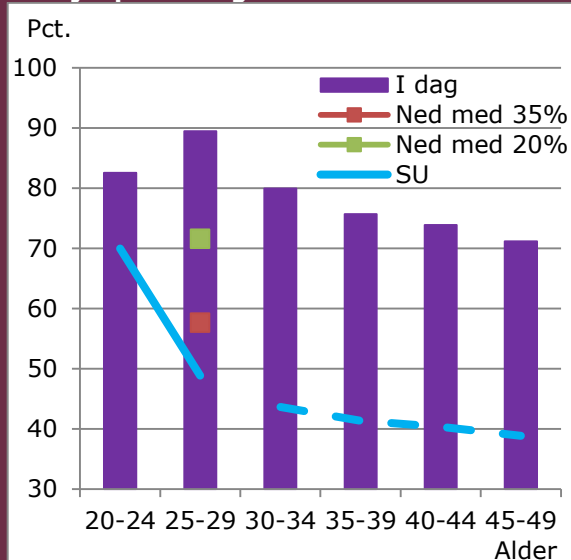
Anm.: Se boks. Kontanthjælp er opgjort, som om personen modtog ydelsen i hele året sat i forhold til den personlige indkomst året før (bruttokompensationsgraden). Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og Arbejdsmarkedsstyrelsens DREAM-register.

Hvad betyder lavere satser for kompensationsgraden?

En indførsel af ungesatsen for de 25-29-årige ikke-forsørgere, vil betyde en reduktion i kontanthjælpen 10.335 kr. til 6.660 kr., dvs. et fald på 35 pct. Dette vil isoleret set føre til en tilsvarende reduktion af kompensationsgraden, som dermed falder til under 60 pct., se figur 6.

De fleste 25-29-årige, der overgår til kontanthjælp, vil derfor opleve et større fald i indkomstgrundlaget end de ældre (og yngre) aldersgrupper. Kompensationsgraden vil dog komme væsentligt tættere på kompensationsgraden af SU for den pågældende gruppe, se figur 6. En lavere sats vil dermed også "skubbe" stigningen i kompensationsgraden til 30-årsalderen mod 25-årsalderen i dag.

Figur 6
Kontanthjælp i forhold til indkomsten året før, 20-49-årige ikke-forsørgere, "nye" kontanthjælpsmodtagere i 2010

Anm.: Se boks. Kontanthjælp og SU er opgjort, som om personen modtog ydelsen i hele året sat i forhold til den personlige indkomst året før (bruttokompensationsgraden). Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og Arbejdsmarkedsstyrelsens DREAM-register.

En delvis udvidelse af ungesatserne kunne fx indebære en reduktion i kontanthjælpssatsen med 20 pct. Dette vil betyde, at kontanthjælpen i stedet vil udgøre godt 70 pct. af indkomsten året før. I dette tilfælde, vil indkomstnedgangen ved overgang til kontanthjælp (i et helt år) være nogenlunde på niveau med de øvrige aldersgrupper. Ydelsen ville imidlertid fortsat være en del (2.600 kr.) større end SU'en (men uden tilsvarende lånemuligheder) og der er dermed fortsat en økonomisk tilskyndelse til at få kontanthjælp frem for at starte eller blive i uddannelse.

Hvad er potentialet ved at udvide ungeindsatsen?

Målt i helårspersoner var der i 2011 godt 3.000 flere ledige blandt de 20-24-årige end blandt de 25-29-årige, se tabel 2. Dette dækker dog bl.a. over forskelle i årgangenes størrelser, erhvervsfrekvens og ikke mindst andelen af personer, der er forsikret i en a-kasse. De 25-29-årige er næsten 3 gange så ofte forsikret som de 20-24-årige, hvor-

for de langt hyppigere vil modtage dagpenge i forbindelse med ledighed.

Tabel 2
Helårsmodtagere af kontanthjælp, ikke-forsørgere, 2011

	- Antal -	- Pct. -
20-24-årige	14.000	7,4
25-29-årige	10.800	8,5
- varighed som 20-24-årige	9.200	7,2
Forskel	1.600	1,2

Anm.: Se boks.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik og Arbejdsmarkedstyrelsens DREAM-register.

For at vurdere ledighedsomfanget kan man derfor sætte antallet af kontanthjælpsmodtagere (helårspersoner) i forhold til antallet af ikke-forsikrede i aldersgrupperne. Som tabel 2 viser udgør kontanthjælpsmodtagerne 8,5 pct. af de ikke-forsikrede 25-29-årige mod 7,4 pct. i gruppen af 20-24-årige.

Det skønnes at en udvidelse af ungeindsatsen vil indebære, at ledighedsperioderne for de 25-29 årige efterhånden vil nærme sig niveauet for de 20-24 årige. Det ville betyde at antallet af ikke-forsørgere på kontanthjælp ville falde med 1.600 helårspersoner.

Med et fald i ledigheden på 1.600 personer, ville en udvidelse af ungeindsatsen styrke de offentlige finanser med omkring ½ mia. kr. (2012-niveau) på sigt. Staten ville i så fald både spare udgifter til kontanthjælp, men også til aktivering mv. som følge af det lavere ledighedsniveau. Samtidig er der taget hensyn til, at flere kommer i uddannelse og dermed modtager SU, og at beskæftigelsen samlet øges på lidt længere sigt.

En udvidelse af ungeindsatsen, som også tager fordelingsmæssige hensyn

Beregningerne i denne analyse peger på, at de lavere satser forkorter ledigheden for unge under 25 år. Samtidig bidrager uddannelsespålægget hertil.

Både Arbejdsmarkedskommissionen og Velfærdskommissionen har tidligere foreslået, at aldersgrænsen for ungesatserne blev hævet fra 25 til 30 år. Arbejdsmarkedskommissionen pegede bl.a. på, at de højere satser for 25-29-årige i realiteten modvirker, at de unge kommer i gang med en uddannelse, fordi den højere kontanthjælpssats er næsten dobbelt så stor som SU'en. Det skal ses i sammenhæng med, at den gennemsnitlige alder for afslutning af en erhvervskompetencegivende uddannelse er tæt på 30 år.

På denne baggrund foreslår Kraka, at de særlige regler for kontanthjælpsmodtagere uden børn under 25 år udvides til også at omfatte dem mellem 25 år og 29 år.

Det kan samtidig overvejes at reducere satserne med eksempelvis 20 pct. – og ikke med de 35 pct., som vil være en konsekvens af en fuld reduktion af kontanthjælpen til niveauet for ungesatsen. Dermed vil 25-29-årige opleve en reduktion i indkomstgrundlaget ved overgang til kontanthjælp (i et helt år), som nogenlunde svarer til det, som andre aldersgrupper oplever. Dette ville betyde, at satsen sænkes til 8.268 kr. pr. måned for unge ikke-forsørgere mellem 25 og 29 år, se tabel 3. Forslaget indebærer også, at unge over 25 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse pålægges at tage en uddannelse, hvis de søger om kontanthjælp.

Tabel 3
Udvidelse af ungesatserne for ikke-forsørgere (20 pct. reduktion af kontanthjælpssats)

	I dag	Ny sats
Under 25 år	6.660	6.660
25-29-årige	10.335	8.268
Over 30 år	10.335	10.335

Anm.: Psykisk syge er undtaget.

Kilde: Sociale Ydelser (2012) og Kraka.

Som et alternativ til en fast sats for alle 25-29-årige, kan det overvejes at lade ungesatsen gælde fx for de 25-26-årige, hvorefter ydelserne trappes op for de efterfølgende årgange. Det vil indebære, at nedgangen i indkomsten ved overgang til kontanthjælp reduceres for de lidt ældre grupper. Adgang til den gradvist stigende kontanthjælp kan desuden gøres betinget af, at den unge aktivt søger efter uddannelse, således at udsigt til en stigende ydelse ikke medfører tilskyndelse til at blive i systemet.

Forslaget vil have mindre effekt på ledigheden for de unge, end med en fuld reduktion af satserne. Tilskyndelsen til at tage uddannelse ville heller ikke blive styrket i samme omfang, idet kontanthjælpen stadig vil være væsentligt større end SU'en. Til gengæld ville de, som overgår til kontanthjælp alligevel, ikke gå så meget mere ned i indkomst end andre aldersgrupper.

Tidligere undersøgelser af ungeindsatsen

Langt hovedparten af de undersøgelser, der tidligere har evalueret ungeindsatsen, har haft fokus på unge dagpengemodtagere (og ikke som her kontanthjælpsmodtagere), se fx Jensen m.fl. (2003), Nord-Larsen (1999), SFI (2004). I forhold til indsatsen rettet mod dagpengemodtagere finder

Jensen m.fl. (2003), at indsatsen forøger afgangsraten fra ledighed til uddannelse, mens effekten på afgang til beskæftigelsen dog var mindre.

DA (2005) og Toomet (2005) har dog undersøgt ungeindsatsen rettet mod kontanthjælp. DA (2005) viser en kraftig afgang fra kontanthjælp til SU eller selvforsørgelse lige inden de 13 uger, hvor aktiveringsindsatsen sætter ind over for de unge under 30 år. På data fra 1998-2001 finder Toomet (2005) en effekt af de lavere ungesatser for afgang til beskæftigelse for kvinder, men ikke for mænd. Resultaterne kan dog afspejle visse data-mæssige udfordringer, herunder at der benyttes en 10 pct. stikprøve af den danske befolkning.

En norsk undersøgelse af Røed og Zhang (2003) finder mere generelt, at små stigninger i kompensationsniveauet af arbejdsløshedsunderstøttelse fører til en stigning i afgangsraten fra ledighed.

Litteratur

Dansk Arbejdsgiverforening (2005), *Arbejdsmarkedsrapport 2005*

Sociale Ydelser (2012), *Hvem, hvad og hvornår*. Forsikring & Pension

Jensen, P., M. Svarer og M. Rosholm (2003), *The response of youth unemployment to benefits, incentives, and sanctions*, European Journal of Political Economy vol. 19, p. 301-316

Nord-Larsen, N. (1999), *Ungeindsatsen - 1½ år efter*, SFI

Røed, K. og T. Zhang (2003), *Does Unemployment Compensation Affect Unemployment Duration?*, The Economic Journal, 113, 190-206

SFI (2004), *Det danske arbejdsmarked, Resultater og perspektiver fra Socialforskningsinstituttets forskning*, eds. L. Pedersen og T. Tranæs, København

Toomet, O. (2005), *Does an increase in unemployment income lead to longer unemployment spells?* Upubliceret arbejdsrapport fra Aarhus Universitet

Boks 1 Bag om beregningerne

Beregningerne bygger på data fra Arbejdsmarkedsstyrelsens DREAM-register og en fuldtælling af den danske befolkning fra Danmarks Statistik. Alle kontanthjælpsmodtagere (ekskl. personer på starthjælp og) indgår i analysen. Varigheden af kontanthjælpsforløbene er beregnet ved hjælp af oplysningerne i DREAM-registret. Det er alene udeboende unge, som indgår i analysen.

Analyse af kontanthjælpsforløb i perioden 2008-2011: Påbegyndte og afsluttede forløb er afgrænset ved, at den ledige hverken modtog kontanthjælp fire uger før eller fire uger efter forløbet. Endvidere tælles et ledighedsforløb først som afsluttet, hvis personen overgår til enten selvforsørgelse eller SU. Hvis forløb med afgang til andre ydelser, fx førtidspension, inkluderes, vokser forskellen mellem de 20-24-årige og de 25-29-årige.

Beregning af kompensationsgrad: Overgangen til kontanthjælp i 2010 er afgrænset til personer, der mindst modtog kontanthjælp to måneder mere i 2010 end i 2009. En del af de "nye" kontanthjælpsmodtagere i 2010 kan derfor have modtaget kontanthjælp året før. I beregningen af kompensationsgraden antages det, at personen modtager kontanthjælp i hele året. Kontanthjælpssatsen for et helt år sættes i forhold til den personlige indkomst året før opskrevet med 2 pct. Bruttokompensationsgrader på mere end 200 pct. er ikke medtaget i beregningerne.

Kontakt:

Ledende økonom

Jonas Zielke Schaarup

joz@kraka.org

+45 5190 7497